

Byråchefen Hedvig Trost

Svarsskrivelse

Datum

2013-06-17

Ert datum

2013-05-10

Sida 1 (8)

Dnr

ÅM 2013/3648

Er beteckning

B 2140-13 Rotel 14

Högsta domstolen

Box 2066

103 12 Stockholm

CH ./ riksåklagaren ang. misshandel m.m.

(Hovrättens för Västra Sverige dom den 28 mars 2013 i mål nr B 4629-11 och B 1319-13)

Högsta domstolen har förelagt riksåklagaren att skyndsamt inkomma med svarsskrivelse.

Jag har den 15 maj inför avgivandet av svarsskrivelsen förordnat att förundersökningen ska återupptas för att kompletteras med förhör med de tre vittnen CH åberopat som ny bevisning i Högsta domstolen. Kompletteringarna bifogas.

Jag vill anföra följande.

Min inställning

Jag bestrider ändring av hovrättens dom och anser att det inte finns skäl för prövningstillstånd i målet.

Bakgrund

Åtalet

CH åtalades för grov misshandel (domsbilaga 3) och misshandel (domsbilaga 5) enligt följande gärningsbeskrivningar.

Grov misshandel

1. CH har den 17 juni 2012 på --- i --- uppsåtligt tillfogat GK tandskador och smärta genom att stöta ett basebollträ eller annat föremål mot hans mun.

Brottet är grovt med hänsyn till att CH visat särskild hänsynslöshet och råhet genom att stöta ett tillhygge mot GKs mun samt med hänsyn till de allvarliga tandskador GK erhållit.

Misshandel

2. CH har den 21 oktober 2012 på --- i --- kommun, uppsåtligt tillfogat GK svullnad och smärta genom att ta stryptag om hans hals och skalla honom i ansiktet.

CH åtalades också för misshandel, olaga hot, grovt brott, och skadegörelse (domsbilaga 4).

Tingsrätten dömde CH för tre fall av misshandel samt för olaga hot, grovt brott, och skadegörelse till fängelse i ett år och sex månader samt undanröjde tidigare utdömd villkorlig dom. Påföljden avsåg även brottsligheten i ett avgörande från den 17 mars 2011.

CH överklagade hovrättens dom och yrkade att han skulle frikännas från misshandel, domsbilagorna 3 och 5, samt från olaga hot och misshandel, domsbilaga 4. Under alla förhållanden yrkade han strafflindring.

Åklagaren överklagade hovrättens dom, anslutningsvis, och yrkade att CH skulle dömas för grov misshandel (domsbilaga 3) samt – oavsett bedömningen i skuldfrågan – till ett längre fängelsestraff.

Hovrätten ändrade tingsrättens dom på så sätt att hovrätten bedömde det olaga hotet som brott av normalgraden samt bestämde fängelsestraffets längd till ett år och tre månader.

Överklagandet

CH har överklagat hovrättens dom och yrkat att åtal mot honom avseende misshandel den 17 juni 2012 (domsbilaga 3) respektive den 21 oktober 2012 (domsbilaga 5) ska ogillas.

CH har till grund för sitt överklagande anfört bl.a. följande. Han har inte agerat på sätt åklagaren påstår. När det gäller gärningen den 17 juni 2012 har de två nya vittnena, TA och MB, uppgett att han inte använt något basebollträ, att målsäganden GK utdelade det första slaget, att CH fick den skada som han berättat om av den misshandel som han utsattes för (ögonbrynet sprack; för detta gjorde CH en polisanmälan som lades ned) samt att CH hade en lång drinkmugg i handen då han slog tillbaka.

När det gäller påstådd gärning den 21 oktober 2012 har även där ett vittne givit sig tillkänna. Detta vittne, FA, berättar ett annat händelseförlopp än det som målsäganden GK och dennes vittnen uppger.

CH har som skäl för prövningstillstånd anfört att det föreligger synnerliga skäl i form av reningsskäl för Högsta domstolen att bevilja prövningstillstånd

eftersom det numera framträtt vittnen till ifrågavarande händelser som redovisar uppgifter som står i strid med målsägandenas och de av åklagaren åberopade vittnenas uppgifter. Med anledning av de uppgifter som vittnena redovisar föreligger rimliga tvivel om CHs agerande. Om hovrätten hade haft tillgång till de nya uppgifterna är det troligt att målet fått en annan utgång och att CH frikänts för de åtalade gärningarna.

Frågan om prövningstillstånd

Prövningstillstånd får enligt 54 kap. 10 § första stycket 2 rättegångsbalken meddelas om det finns synnerliga skäl för en sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag (extraordinär dispens).

Enligt huvudregeln i 58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken får resning beviljas, om någon omständighet eller något bevis som inte tidigare har förebringats åberopas och dess förebringande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade frikänts eller till att brottet hänförts under en mildare straffbestämmelse än den som tillämpats (huvudregeln). Även om det inte föreligger någon sådan sannolikhet, får resning enligt samma punkt beviljas om det, med hänsyn till vad sålunda och i övrigt förekommer, finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat det brott för vilket han dömts (tilläggsregeln).

Welamson-Munck konstaterar att oriktig bevisvärdering i och för sig inte utgör resningsgrund. Det nya materialet måste alltså ha ett visst bevisvärde. Hur stort detta värde ska vara kan emellertid inte ens teoretiskt anges generellt. Det är nämligen klart, att det nya materialets värde måste sättas i relation till värdet av den tidigare förebringade bevisningen. Ju mera övertygande den tidigare bevisningen till stöd för domen ter sig, desto större krav måste ställas på det nya materialet för att resning ska komma i fråga. Principiellt är det relevanta vid prövning av en resningsfråga inte hur resningsinstansen själv skulle vilja avgöra målet utan hur den domstol som avgjort det skulle ha dömt om den haft tillgång till det nya materialet. Praktiskt sett har man emellertid sällan någon grund för att anta annat än att denna hypotetiska bedömning sammanfaller med resningsinstansens egen bedömning av det samlade bevismaterialet. Den prövning av det nya materialets betydelse som ska ske i resningsärendet måste därför kunna involvera – och torde i praktiken oftast involvera – en omprövning av värdet av tidigare förebringad bevisning (se Lars Welamson och Johan Munck, Rättegång VI, 4 uppl. 2011, s. 201).

Som nämnts krävs för beviljande av resning enligt tilläggsregeln i 58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken att det finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat det brott för vilket han dömts. Vidare krävs att någon ny omständighet eller något nytt bevis tillkommit. Tilläggsregeln är avsedd att

utgöra en undantagsregel och kan enligt Welamson-Munck inte rimligtvis ges en tolkning enligt vilket kravet på sannolikhet skulle nedsättas generellt. I så fall skulle ju huvudbestämmelsen med dess sannolikhetskrav bli helt meningslös. I stället måste tilläggsregelns rekvisit ”synnerliga skäl” och hänvisningen till vad ”i övrigt förekommer” ges tillämpningen att sannolikhetskravet nedsätts endast när särskilda omständigheter föreligger (se Welamson och Munck, a.a., s. 203).

Min bedömning

Enligt 35 kap. 1 § rättegångsbalken ska rätten efter samvetsgrann prövning av allt, som förevarit, avgöra, vad i målet är bevisat. Bevisprövningen är således fri. En konsekvens av den fria bevisprövningen är att domstolen har att ta hänsyn till varje omständighet som kan vara ägnad att påverka bedömningen av sakfrågorna. En annan konsekvens av den fria bevisprövningen är att domstolen har att fritt värdera bevisningens styrka.

I ärendet har samråd skett med kammaråklagaren Pia Hammar som var åklagare i målet vid tingsrätten.

Åtalet för misshandel den 17 juni 2012 (domsbilaga 3)

Som muntlig bevisning åberopades i underrätterna förhör med CH och målsäganden GK samt vittnesförhör med GK. Som skriftlig bevisning åberopades fotografier utvisande GKs skador samt rättsintyg avseende dennes skador.

Enligt hovrättens dom har GKs uppgett att han såg MJ och CH stå och småtjafsa samt gick han fram till dem och knuffade till CH. Vidare har, enligt hovrättens dom, GK uppgett att CH en stund senare kom fram till honom och slog honom över munnen med ett basebollträ i aluminium. Hovrätten har därefter anfört att vad GK har berättat om att slaget utdelades med ett basebollträ stämmer väl överens med de skador som åsamkats honom samt framgår av rättsintyget att GK tillfogats svåra tandskador där inte bara en av framtänderna slagits av utan även benplattan på framsidan av tandfästet brutits av, lösa smådelar av ben lossnat samt överläppen spruckit. Enligt hovrättens dom har vittnet GK bekräftat de uppgifter GK har lämnat samt uppgett att det gick mellan fem och femton minuter från det att han såg hur GK puttade till CH tills han såg hur CH utdelade ett slag mot GK med ett basebollträ. Enligt hovrätten saknas skäl att ifrågasätta vittnets uppgifter.

Genom vad som framkommit anser hovrätten det bevisat att CH uppsåtligen utdelat ett slag med ett basebollträ som träffat över munnen på GK samt att denne åsamkats en allvarlig tandskada. Hovrätten fann det även klarlagt att CH inte befann sig i en nödvärnssituation när han slog.

CH har som ny bevisning i Högsta domstolen åberopat förhör med TA och MB.

TA har i polisförhör berättat bl.a. att det han sagt tidigare om att han inte var på platsen inte stämmer. Han var på platsen men han ville inte bli inblandad i utredningen med tanke på sina barn. Han har berättat att han är gammal bekant till CH men att han inte känner till målsäganden GK. Han har vidare uppgett att han såg att CH slog en man i ansiktet med en avlång groggmugg med lock och sugrör i hårdplast. Han har vidare uppgett att han själv druckit 8-10 starköl under kvällen.

MB har berättat bl.a. att han är bekant till CH och att han såg denne slå en annan person med en groggmugg med ett sugrör i. Han har också uppgett att han inte såg något basebollträ under hela kvällen.

Enligt CH fick han först en smäll över ögonbrynet av GK så att han fick ett litet jack där. GK har, enligt uppgift i tingsrättens dom, uppgett att han knuffade till CH med båda armarna på bröstet och att han sa att denne inte skulle bråka med MJ. GK har, enligt uppgift i tingsrättens dom, berättat att GK puttade till CH ganska hårt men att CH inte ramlade omkull. Både TA och MB har uppgett att GK slog CH i ansiktet.

CH har, enligt vad som antecknats i tingsrättens dom, uppgett att han därefter, för att försvara sig, slog GK i ansiktet med en groggflaska av plast. Enligt uppgift i tingsrättens dom har målsäganden GK berättat att en kille gav CH ett basebollträ i aluminium. Han har vidare berättat att det sa pang, varefter han blev liggande samt att han kände en lös tanddel i munnen. GK har, enligt tingsrättens dom, uppgett att han stod cirka 10-20 meter därifrån och att han såg att CH hade ett basebollträ i handen och att träet var av aluminium med litet svart på. Han har också berättat att han såg när CH höll basebollträet med bakskaftet uppåt och stötte det i munnen på GK, som föll bakåt och nästan svimmade.

GKs uppgifter stöds till fullo av vittnet GKs uppgifter. Ingenting har framkommit som talar för att vare sig GK eller GK har misstagit sig beträffande vilket tillhygge som användes eller att de haft någon anledning att medvetet lämna felaktiga uppgifter i målet.

Till detta ska läggas uppgifterna i det åberopade rättsintyget. Enligt rättsintyget har bl.a. en framtand till vänster i överkäken lossnat, har benplattan på framsidan av tandfästet brutits av, har lösa smådelar av ben lossnat samt har överläppen på vänster sida spruckit. Enligt intyget talar undersökningsfynden starkt för att skadorna orsakats av ett stumt trubbigt föremål som förts mot tänderna med kraft och sannolikt i riktning rakt uppåt. Skadornas utseende talar, enligt intyget, för att de orsakats som målsägande och vittne beskriver

samt är det föremål som den misstänkte uppger som orsak till skadan mindre sannolik med tanke på skadans omfattning. Rättsintyget stöder således de uppgifter som såväl målsäganden GK som vittnet GK lämnat.

Det ovan sagda visar enligt min bedömning att den tidigare bevisningen utgör ett mycket starkt stöd för åtalet.

Mot denna bakgrund kan jag inte finna annat än att bevisvärdet av de uppgifter TA och MB har lämnat är begränsat och att dess förebringande sannolikt inte skulle ha lett till att CH frikännts eller till att brottet hänförts under någon mildare straffbestämmelse. Inte heller kan jag finna att det genom den åberopade bevisningen framkommit sådana omständigheter som föranleder tvivelsmål om hovrättens bedömning i skuldfrågan. Mot bakgrund av det föreliggande materialet finns därför inte synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om CH har begått den åtalade gärningen. Således anser jag att det inte finns skäl att meddela extraordinär dispens beträffande åtalet för misshandel den 17 juni 2012.

Åtalet för misshandel den 21 oktober 2012 (domsbilaga 5)

Som muntlig bevisning åberopades i underrätterna förhör med CH och målsäganden GK samt vittnesförhör med DK och CM.

Hovrätten fann att de uppgifter GK lämnat stämmer väl överens med vittnenas uppgifter och vinner stöd även av de journalanteckningar och fotografier som åberopats. Genom vad som förekommit fann hovrätten det utrett att CH skallat GK vid i vart fall två tillfällen samt att han däremellan tagit ett stryptag om GKs hals. Genom skallningarna har GK tillfogats rodnader och smärta. Genom stryptaget har obehag åsamkats honom. Även om GK inte kände mer än obehag av stryptaget så ska detta, enligt hovrättens bedömning, då det utfördes i samband med skallningarna, ses som en del av misshandelsbrottet. Hovrätten fann slutligen att gärningen har skett uppsåtligt och att det ska bedömas som misshandel av normalgraden.

CH har som ny bevisning i Högsta domstolen åberopat förhör med FA.

FA har berättat bl.a. att han är bekant med CH och att han även känner GK sedan tidigare. Han har berättat att han var på platsen den aktuella kvällen och att han såg hur CH tog tag i GKs kläder, greppade med båda händer fram på bröstet och, sedan FA bett CH att strunta i GK, CH ”buttade bort” GK och lämnade denne. Han har uppgett att han inte såg vare sig skallning, slag eller stryptag samt att han tittade på CH hela tiden.

GK har, enligt uppgift i tingsrättens dom, berättat att CH bl.a. skallade honom tre gånger samt att han tog ett stryptag på honom och att skälet därtill varit att CH uppfattat det som att GK tidigare vittnat emot honom.

Vittnet DK, som befann sig mycket nära GK, har berättat att han såg att CH skallade GK två gånger och att han tog stryptag på denne. Han har också berättat att han hörde CH skrika något om att GK varit med på rättegång och vittnat och att han sett dennes namn i något protokoll.

Vittnet CM har, enligt tingsrättens dom, berättat att hon såg händelseförloppet från sin lägenhet på tredje våningen. Enligt henne skallade CH GK två gånger och tog stryptag på honom. Hon har också berättat att hon ringde polisen.

Målsäganden GKs uppgifter stöds med styrka av vad vittnena DK och CM har uppgett. Inget i målet har framkommit som talar för att dessa kan ha misstagit sig beträffande det våld som utövades. Något beaktansvärt skäl för dem att sanningslöst tillvita CH sådan brottslig gärning har inte heller framkommit i målet.

Mot denna bakgrund kan jag inte finna annat än att bevisvärdet av FAs uppgifter är begränsat och att dess förebringande sannolikt inte skulle ha lett till att CH frikånts eller till att brottet hänförts under någon mildare straffbestämmelse. Inte heller kan jag finna att det genom den återopade bevisningen framkommit sådana omständigheter som föranleder tvivelsmål om hovrättens bedömning i skuldfrågan. Mot bakgrund av det föreliggande materialet finns därför inte synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om CH har begått den åtalade gärningen. Således anser jag att det inte finns skäl att meddela extraordinär dispens beträffande åtalet för misshandel den 21 oktober 2012.

Jag anser således att det inte finns skäl att meddela extraordinär dispens i målet.

Inte heller finns skäl att meddela prejudikatdispens.

Sammanfattningsvis avstyrker jag prövningstillstånd.

Bevisuppgift

Jag ber om att få återkomma med bevisuppgift för det fall Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i målet.

Kerstin Skarp

Hedvig Trost

Kopia till:

Åklagarkammaren i Karlstad (AM-131596-12)
Utvecklingscentrum Göteborg